

Özalp Gönülüm

Türk Halk Müziğinde bir ekol

Özalp Gönülüm, 5 Şubat 1940 tarihinde Denizli’de doğmuştur. Özalp Gönülüm baba tarafından Denizli’lidir. **Denizli’nin Tavas ilçesine bağlı Kızılcabölük beldesindedir**. Babasının askeri görev aldığı Erzincan’da 1940 yılında doğdu. Küçük yaşta ağız armonikası çalarak müziğe başladı, ortaokul yıllarında keman çaldı. Bağlama çalmaya başladıktan sonra, 1965 yılında köy köy dolaşıp derlemeler yapmaya başladı. Özellikle Ege yöresinden pek çok türkü derledi.

1953 yılında Denizli Erkek Sanat Enstitüsü’nde eğitime başladı.

Yurttan Sesler’in kurucusu **Muzaffer Sarısözen**’in davetiyle Ankara Radyosu Yurttan Sesler programına misafir sanatçı olarak katılmaya başladı. Kısa bir süre M.E.B. Film ve Radyo Televizyon Merkezi’nde çalıştıktan sonra Yurttan Sesler’de 1966 yılında “yetmiş saz sanatçısı” olarak çalışmaya başladı.

Özellikle Denizli yöresinin türkülerini, sesi ve sazı ile mikrofonlara taşıdı. Çalıp söylediği Ege türküleri kadar, taklit yeteneği, şovmenliği, fuzizli şivesiyle folklara zenginlik kattı.

1973’ten itibaren on yıl kadar İzmir Fuarı’nda sahne aldı. Özellikle bu yıllarda şöhreti yayıldı. Pek çok 45’lik ve uzunçalara imzasını attı. Kendi derlediği ve TRT repertuarına kazandırdığı yüzlerce türküden “Çöz de al Mustafa Ali”, “Sobalarında kuru meşe”, “Denizli’nin horozları”, “Evlerinin önü bulgur kazanı”, “Avşar Beyleri”, “Cemilemin gezdiği dağlar meşeli”, “Tepsi tepsi fındıklar”, “Şu dağlar tepe tepe”yi bu dönemde plaklara okudu. Bir Yeşilçam filminde başrolde oynadı.

Ama asıl satış rekorlarını “Ninenin Mektubu” plaklarıyla kırdı. Onlarca mektubu plaklara okudu. Denizli şivesi ile anlattığı bu hikayeler ve fıkralar çok sevildi. Saz çalıp söylemenin yanına şovmenlik ve taklit yeteneğini de katmıştı.

70'li yılların sonunda esprili türkülerinin yanı sıra bağlama yapımcısı Cafer Açın'e yaptırdığı "yâren"i ile de ünlendi. Cura, bağlama ve çöğürü içeren bu sazla televizyon, radyo ve konserlerde şovlar yaptı.

Avrupa, ABD, Avustralya, Çin ve Hindistan'da konserler veren Özay Gönlüm, Kütahya ve Denizli yöreleri başta olmak üzere 3400'den fazla türkü derledi. Özellikle, 'Denizli'nin Horozları' (Çil Horoz), 'Çöz de Al Mustafa Ali', 'Asmam Çardaktan', 'Cemile'min Gezdiği Dağlar Meşeli', 'Osmanım'ın Mendili', 'Evlerinin Önü Bulgur Kazanı', 'Şu Dağlar Tepe Tepe' türküleriyle tanınıyordu.

TRT için pek çok alanda çalışan Gönlüm, 80'li yıllarda Maliye Bakanlığı'nın televizyon için hazırladığı KDV reklamlarında oynadı. 'Çöz de Al Mustafa Ali' türküsünü, 'Fişini de Al Mustafa Ali' diye seslendirerek halkı fiş toplamaya davet etti. Ayrıca bazı radyo tiyatrolarında, tarıma ve çocuklara yönelik televizyon programlarında yer aldı.

"Yâren"ini yanına katıp 42 ülkede konserler veren Özay Gönlüm, Kültür Bakanlığı Hagem'de Repertuar Kurulu üyeliği, TRT Türk Halk Müziği Repertuar Kurulu üyeliği ve birçok sınavda jüri üyeliği görevlerinde de bulundu.

Özay Gönlüm, 1 Mart 2000 tarihinde 60 yaşında tedavHastalıkları Hastanesi'nde solunum yetmezliğinden vefat etti.

Eşi Ayten Hanım'dan iki kızı vardır.

Özay Gönlüm, peruk saçı, şık takım elbisesi ve yelege, kolunda tesbihi, sazının altında bacağına serili mendili, ayağında çizmesi ile Ege yöresinden derlediği türküleri ama illa ki de "Ninenin Mektupları" ile tanıdı.

NİNENİN MEKTUBU

Amanın yavrım,

Ben öyle duyuyom, o gocuman memleketlerde cicili bicili, boyalı moyalı, şingırdak fingırdak, kirpikleri takma, saçları sokma, onlan bunlan düşüp kalkma, gözleri elde, etekleri belde, artanı da yerde, sıska mıska, şıbıldak gibi bazı, çirkin mirkin hanımlar, kızlar oluveriyormuş. Amanın onlara tutuluveren de, yanıveren de deme yavrım. Alceen gızın soyu soppu belli, saçı sırma telli, eline el değmemiş, kötü süt emmemiş, sevisi derinde, eti butu yerinde olmalı. Dizine otutturuverdın mi kucağın dolmalı, domuz hem evlenince pazara kadar değil, mezara kadar varmalı. Ee hanım dediğini de alaya kattın mı, koluna taktın mı yakışmalı, duvara attın mı yapışmalı. Bu sözlerimi eyi dinle bakem, bi kulağından sok da öte kulağını tika, çıkıvermesin len. Senin nazlı Eminen ne güne duruyo?

Geçenlerde ekmek ediyodum. Açık hamurum kaldıydı. Emine gelivedi. "Koley gelsin ninem" deye artanını da o edivedi sağolsun. Maşallah bi olmuş hopur hopur. Dilim dağı taşı kırkın kere maşallah. Amanın, artanını da o ediverdikten sonra iki süpürge çalıvedi avluya, malların altlarını kürüyüvedi. Ben de ah benim ak topanım, gövercinim, kalem kaşım, nazlı gülüm, mor zümbülüm, al bürgülüm, bol görgülüm, naha Alah seni allı başlı gelinler edivesin, muradına er, gonca güller der, naha evlerine sarı sarı buğdeyler yağıvesin deye dualar edivedim. Giderken de senin hesabiyetine şöyle "e

gelinim olmecen mi len?”. Sarmeştim de iki yaneceğinden şappudu şappudu öpüvediydim. Amanin misler gibi kokuyo len. Ee öpmek filan deyince o gül yüzün gülüyo de mi? Seni gavurun piçi seni! Emi güzel yavrum, yokluğun köz oluyo yüreğimde.

Dün akşamüstü kırmızı fistanımı geydim de şööle cami duvarına doğru yukarı çıkıyodum. Elimi ardıma kodum. Bizim Zartlak Osman pencereyi açmış, bende şööle oturdum. Bi de iradyoyu sonuna kadar açtıttırımış da havaları dinliyon deyyodum. Beni görüvedi, “ninee!” dedi. “Eeey!” dedim. “Gel de bi açcık oynayıvee” dedi. “Beni mi deyyon ay oğlum” dedim. “Heee” dedi. “Uleen” dedim, “benden geçti gari a yavrum. Sen o karını, Gıygıdı İbram’ın gızını bi cıscıbıldak soy, köyün delikanlılarını ünle, onların garşısında böyle şakkıdı şukkudu bi oynative!”. İy dememiş miyim len? Sen olmayınca yokluğun köz oluyo yüreciğimde. Gel gari yavrum. Yollara bakıttırma, gözümüzden yaş akıttırma. Gel gari yavrum, gel gari! He hey.
Yazan: Özay Gönlüm

Filmleri :

1986 – Düğüm

En Tanınmış Türküleri Arasında Aşağıdakiler Sayılabilir:

Elif dedim be dedim
Evlerinin önü bulgur kazanı
Arabaya taş koydum
Asmam çardaktan
Denizli’nin horozları
Ninenin mektubu
Çil Horoz
Çöz de al Mıstıvali
Cemilemin gezdiği dağlar meşeli
Tepsi tepsi fındıklar
Sobalarında kuru da meşe yanıyor
Karahisar kalesi
Hatçam çıkmış gül dalına
Dağların başındayım
Elindedir bağlama
Gıcır gıcır gelir yarın kağnısı
Manisayla Bergamanın arası
Onikidir şu Burdur’un dermeni
Hıkkıdık duttu beni
Evren köy
İki keklik
Gımıldanıver
Bağlamamın Düğümü